

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

Warszawa, dnia 13 maja 2014 r.

BN-1-071-194/14/2

DWOiP-I-071-19/14

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 13.05.2014 r.

nr. 2047 podpis. K. Pojciec

SEKRETARIAT
Senatu Rzeczypospolitej
14.05.14
3059

Pan

Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

W nawiązaniu do pisma Pani Marii Pańczyk-Pozdziej Wicemarszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 16 kwietnia 2014 roku, nr BPS/043-52-2290-MS/14, przy którym przesłano oświadczenie złożone przez senatorów Grzegorza Wojciechowskiego, Jana Marię Jackowskiego i Przemysława Błaszczyka, na 52 posiedzenia Senatu RP w dniu 10 kwietnia 2014 r., w sprawie Krystiana B. przebywającego w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym na skutek zastosowania wobec w/wym. środka zabezpieczającego przez Sąd Rejonowy w Rybniku w sprawie II K 192/05, uprzejmie informuję:

Analiza zawartej w w/wym. oświadczeniu problematyki w istocie dotyczy zagadnień odnoszących się do oceny zasadności rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego w Rybniku w sprawie II K 192/05 o umieszczeniu Krystiana B. w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym tytułem zastosowanego wobec niego środka zabezpieczającego, jako sprawcy czynu zabronionego popełnionego w stanie niepoczytalności określonej w art. 31 § 1 k.k. oraz zasadności stosowania w/wym. środka do chwili obecnej, która to problematyka zastrzeżona jest do wyłącznej

jurysdykcji niezależnego sądu. Wydane zaś przez ten Sąd orzeczenia z rozstrzygnięciami w przedmiotowym zakresie mogą być kontrolowane jedynie na drodze międzyinstancyjnej poprzez wniesienie w ustalonym terminie odwołania do sądu wyższej instancji.

Zgodnie z Konstytucją RP art. 10 obowiązuje zasada trójpodziału władzy, według której władza sądownicza jest wyodrębniona od władzy ustawodawczej i wykonawczej.

Wymiar sprawiedliwości sprawują sądy. Sprawy powinny być rozpoznawane przez właściwe, niezależne, bezstronne i niezawisłe sądy, w których orzekają niezawisli w sprawowaniu swego urzędu sędziowie, którzy podlegają tylko Konstytucji i ustawom (art. 45 ust. 1, 177 i 178 Konstytucji RP).

Nadzór nad działalnością orzecniczą sądów powszechnych sprawuje Sąd Najwyższy - art. 183 ust. 1 Konstytucji RP.

Ustalone w Konstytucji RP uprawnienia dla Ministrów nie przewidują jakichkolwiek uprawnień do ingerencji w sferę orzecniczą sądów. Konstytucja RP wprost zakazuje prowadzenia działań sprzecznych z obowiązkami publicznymi ministrów (art. 149 i 150).

Zgodnie z w/wym. regulacjami Konstytucji RP oraz art. 9a § 2 oraz art. 37g ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. *Prawo o ustroju sądów powszechnych* (tekst jednolity z 2013 r., poz. 427 z późn. zm.) Minister Sprawiedliwości sprawuje nad sądami powszechnymi wyłącznie zewnętrzny nadzór administracyjny, który nie może wkraczać w sferę niezawisłości sędziowskiej, a dotyczy jedynie nadzoru nad działalnością sądów, o jakiej mowa w art. 8 pkt 2 cyt. ustawy, który obejmuje np. m.in. kontrolowanie wykonywania obowiązków nadzorczych przez prezesów sądów apelacyjnych.

Tym samym podnoszone w interwencji zastrzeżenia co do trafności merytorycznego rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie nie mogą stanowić podstawy do podejmowania przez Ministra Sprawiedliwości działań, w celu zmiany

zapadłego orzeczenia w/wym. Sądu co do dalszego stosowania środka zabezpieczającego wobec Krystiana B. [REDACTED]

Zgodnie z art. 203 i 204 k.k.w. kierownik zakładu zamkniętego, w którym stosuje się środek zabezpieczający, nie rzadziej niż 6 miesięcy przesyła do sądu opinię o stanie zdrowia sprawcy i jego postępach w leczeniu, w tym wskazuje czy istnieje konieczność dalszego stosowania tego środka, a sąd na tej podstawie decyduje o dalszym stosowaniu środka zabezpieczającego. W przypadku gdy dalsze stosowanie środka zabezpieczającego wobec sprawcy nie jest konieczne opinię o stanie jego zdrowia kierownik zakładu zamkniętego nadsyła bezzwłocznie do sądu, który bezzwłocznie orzeka w tym zakresie.

Niezależnie od powyższego w niniejszej sprawie Prokurator Generalny, a także Rzecznik Praw Obywatelskich może wnieść kasację (art. 521 § 1 k.p.k.).

Strona może także rozważyć złożenie wniosku o wznowienie postępowania, jeżeli uważa, że zachodzą przesłanki do złożenia takiego wniosku.

Z poczynionych ustaleń wynika, Sąd Rejonowy w Rybniku postanowieniem z dnia z dnia 9 listopada 2005 r. w sprawie II K 192/05 na mocy art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. z uwagi na przesłanki z art. 31 § 1 k.k. umorzył postępowanie o czyn z art. 190 §1 k.k. polegający na groźeniu innej osobie pozbawieniem jej życia, które to groźby wzbudziły u niej uzasadnioną obawę ich spełnienia i na mocy art. 93 k.k. i art. 94 §1 k.k. zastosował wobec Krystiana B. [REDACTED] środek zabezpieczający w postaci umieszczenia w zakładzie psychiatrycznym. Krystian B. [REDACTED] brał udział wraz ze swym obrońcą w posiedzeniach Sądu.

W kwestii poczytalności Krystiana B. [REDACTED] wypowiedziały się dwa zespoły biegłych psychiatrów i psychologa, i oba potwierdziły tezę o jego stanie niepoczytalności w czasie popełnienia czynu i wskazały na potrzebę umieszczenia go w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym. Zdiagnozowano u niego trwające od kilku lat objawy choroby psychicznej o obrazie zaburzeń urojeniowych z kręgu paranoi. Z uwagi na zdiagnozowane schorzenie biegli stwierdzili, że istnieje wysokie

i realne prawdopodobieństwo dopuszczenia się przez sprawcę czynów o znacznej szkodliwości społecznej.

Orzeczenie Sądu Rejonowego w Rybniku zostało utrzymane w mocy po rozpoznaniu odwołania w/wym. i jego obrońcy przez Sąd Okręgowy w Gliwicach V Wydział Karny Zamiejscowy w Wodzisławiu Śl. (orzeczenie z dnia 10 stycznia 2006 r. sygn. akt V Kz 450/05).

Komisja Psychiatryczna do spraw Środków Zabezpieczających w swojej opinii z dnia 17 marca 2006 r. wskazała jako miejsce wykonywania orzeczonego środka Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Rybniku, do którego Krystian B. został przyjęty zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 19 kwietnia 2006 r. w dniu 9 czerwca 2006 r.

Począwszy od listopada 2006 r. co 6 miesięcy Dyrektor w/wym. Szpitala przesyłał Sadowi Rejonowemu w Rybniku opinie o stanie zdrowia Krystiana B., a Sąd na podstawie art. 204 k.k.w. orzekał o dalszym stosowaniu środka zabezpieczającego. Do chwili obecnej w tym przedmiocie zapadło 16 orzeczeń, przy czym Sąd Okręgowy w Gliwicach ośmiokrotnie rozpatrywał odwołania od takich orzeczeń na skutek składanych zażaleń sprawcy lub jego obrońcy.

Postanowieniem z dnia 2 kwietnia 2014 r. Sąd Okręgowy w Gliwicach uchylił postanowienie Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 24 lutego 2014 r. w przedmiocie dalszego stosowania środka zabezpieczającego z uwagi na konieczność dopuszczenia opinii lekarzy psychiatrów spoza w/wym. Szpitala.

Już wcześniej w dniu 28 lutego 2012 r. Sąd Rejonowy w Rybniku dopuścił dowód z opinii biegłych lekarzy psychiatrów i psychologa ze Szpitala Psychiatrycznego w Toszku, która nie została jednak sporządzona z uwagi na brak zgody Krystiana B. na przeprowadzenie niezbędnych badań.

Niezależnie od powyższego Sąd z uwagi na zawarty w opinii o stanie zdrowia z dnia 6 marca 2012 r. wniosek lekarzy o zmianę miejsca wykonywania środka zabezpieczającego zwrócił się do Komisji Psychiatrycznej ds. Środków Zabezpieczających. W tym przedmiocie to Komisja stwierdziła, że brak jest

podstaw do zmiany miejsca wykonywania przedmiotowego środka. Także na kolejne badania przez lekarzy spoza w/wym. ośrodka Krystian B. nie wyraził zgody.

Dopiero na kolejny wniosek Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 12 lutego 2014 r. do Komisji Psychiatrycznej ds. Środków Zabezpieczających, Komisja w opinii z dnia 25 lutego 2014 r. wskazała nowe miejsce wykonywania zabezpieczającego tj. Szpital Psychiatryczny w Toszku, do którego w dniu 14 kwietnia 2014 r. Krystian B. został przetransportowany na podstawie postanowienia z dnia 7 kwietnia 2014 r. w/wym. Sądu, w przedmiocie nowego miejsca wykonywania środka.

Zwłoka w wydaniu tego orzeczenia spowodowana była koniecznością rozpoznania przez Sąd Okręgowy w Gliwicach zażalenia Krystiana B. i jego obrońcy na postanowienie z dnia 24 lutego 2014 r. o dalszym stosowaniu środka zabezpieczającego.

Ponadto jak ustalono, w 2007 r. sprawa była badana przez Rzecznika Praw Obywatelskich, który poinformował, że nie wniesie kasacji.

W dniu 3 października 2012 r. w Szpitalu dla Nerwowo i Psychicznie Chorych miała miejsce wizytacja Komisji ds. Środków Zabezpieczających przy Ministrze Zdrowia, dotycząca zbadania sposobu wykonywania środka zabezpieczającego wobec Krystiana B. W/wym. Komisja w zasadzie nie dopatrzyła się nieprawidłowości w wykonywaniu wobec w/wym. środka zabezpieczającego. Z podnoszonych przez pacjenta zarzutów wskazała za zasadny jedynie fakt, iż wbrew orzeczeniu sądu przebywał on w okresie od 4 lipca 2006 r. do 29 maja 2008 r. na oddziale o wzmocnionym zabezpieczeniu. Nieprawidłowość ta została wytknięta Sądowi Rejonowemu w Rybniku, po rozpoznaniu skargi Krystiana B. przez sędziego penitencjarnego.

Obecnie sprawa Krystiana B. pozostaje pod nadzorem Prezesa Sądu Okręgowego w Gliwicach, który zobowiązał Prezesa Sądu Rejonowego w Rybniku do składania co 3 miesiące informacji o przebiegu postępowania.

Aktualne toczy się postępowanie w przedmiocie dalszego stosowania detencji wobec w/wym., jak już powyżej wspomniano, z uwagi na uchylene orzeczenia Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 24 lutego 2014 r. przez Sąd Okręgowy w Gliwicach postanowieniem z dnia 2 kwietnia 2014 r. z powodu konieczności zasięgnięcia opinii biegłych lekarzy spoza Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Rybniku.

Nie stwierdzono przewlekłości w toku postępowania wykonawczego. Wszystkie czynności podejmowane były bez zbędnej zwłoki. Jedyne w/wym. uchybienie Sądu Rejonowego w Rybniku zostało zauważone i wytknięte temu Sądowi przez sędziego penitencjarnego.

Na marginesie należy podnieść, że oparcie się przez sąd na jednym dowodzie (tutaj zeznaniach osoby pokrzywdzonej), nie stanowi o błędnym procedowaniu sądu, albowiem przepisy Kodeksu postępowania karnego opierają się na swobodnej ocenie dowodów i nie przewidują jakichkolwiek kryteriów ilościowych w odniesieniu do dowodów będących podstawą ustaleń faktycznych.

Niezrozumiałe jest też używanie do zeznań świadka (pokrzywdzonego) słowa „pomówienie” w potocznym jego znaczeniu. Poglądy Sądu Najwyższego odnośnie pomówienia i stosowanych do niego kryteriów oceny wiarygodności, jak też konieczności poszukiwania dla niego wsparcia w innych dowodach, dotyczą takich źródeł dowodowych, jak wyjaśnienia bądź zeznania osób, które same uczestniczyły w popełnieniu przestępstwa.

Również zarzutom powierzchowności przeprowadzonych badań psychiatrycznych przeczy fakt, iż w toku postępowania poprzedzającego umieszczenie Krystiana B. [REDAKTOR] w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym, badany był on przez dwa zespoły biegłych psychiatrów i psychologa. Ponadto systematycznie co 6 miesięcy w przedmiocie jego stanu zdrowia wypowiadali się lekarze psychiatrzy ze Szpitala, w którym został umieszczony, potwierdzając pierwotnie postawioną diagnozę.

W świetle w/wym. informacji oraz objęcia nadzorem przez Prezesa Sądu Okręgowego w Gliwicach dalszego stosowania środka zabezpieczającego wobec Krystiana B. [REDACTED], należy stwierdzić, że aktualnie brak jest podstaw do podejmowania dalszych dodatkowych działań ze strony Ministra Sprawiedliwości, w ramach zewnętrznego nadzoru administracyjnego.

Na zakończenie należy nadmienić, że Minister Sprawiedliwości ustalając na podstawie art. 37g § 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. *Prawo o ustroju sądów powszechnych* (tekst jednolity DZ. U. z 2013 r. Nr 427 z p. zm.) Ogólne kierunki wewnętrznego nadzoru administracyjnego w 2014 r. dla prezesów sądów apelacyjnych, w zakresie wykonywania orzeczeń, wskazał objęcie czynnościami nadzorczymi wykonywanie środków zabezpieczających, polegających na umieszczeniu i leczeniu sprawcy (skazanego) w zakładzie psychiatrycznym (art. 94 k.k.), w zakładzie karnym, w którym stosowane są środki lecznicze lub rehabilitacyjne (art. 95 k.k.), w zakładzie zamkniętym lub na leczeniu ambulatoryjnym (art. 95a k.k.) oraz w zakładzie leczenia odwykowego (art. 96 k.k.).

Z wyrokiem zgodnym.

Z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

Stanisław Chmielewski
PODSEKRETARZ STANU